

INFORMACJE W PIGUŁCE DLA OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI w Mieście Suwałki

Niepełnosprawność - czym jest?

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność definiuje jako trwałą albo okresową niezdolność wypełniania poszczególnych ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, wywołującą niezdolność do pracy. Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

DOKĄD PO POMOC I INFORMACJĘ?

**Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, ul. Mickiewicza 3,
tel. 87 5632180**

1. Orzecznictwo pozarentowe

prowadzone jest przez powiatowe lub miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności., gdzie orzeka się o niepełnosprawności (do 16 roku życia) oraz ustala się stopień niepełnosprawności. System orzecznictwa dla celów pozarentowych przewiduje trzy stopnie niepełnosprawności:

- a) znaczny stopień niepełnosprawności - zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji (naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację);
- b) umiarkowany stopień niepełnosprawności - zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;
- c) lekki stopień niepełnosprawności - zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne;

d) orzeczenia o niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia, przy czym orzeczenie takie jest nadawane, jeżeli osoby takie mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku;

Czemu służy orzecznictwo pozarentowe:

- 1) korzystanie z ulg i uprawnień, np. podatkowych, komunikacyjnych, kart parkingowych, mieszkaniowych (dodatkowa powierzchnia mieszkaniowa), zwolnienia z opłat abonamentowych na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) rehabilitacja zawodowa – zatrudnienie subsydiowane, szkolenia i inne instrumenty rynku pracy;
- 3) rehabilitacja społeczna – zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby, likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, turnusy rehabilitacyjne, uczestnictwo w Warsztatach Terapii Zajęciowej, itp.;
- 4) świadczenia z pomocy społecznej – świadczenia pieniężne, usługi opiekuńcze, pomoc instytucjonalna;
- 5) świadczenia opiekuńcze – zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna;
- 6) dodatki do zasiłków rodzinnych – dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- 7) uzupełnianie orzeczeń – o niezbędne wskazania do uzyskania ulg i uprawnień.

2. Legitymacja osoby niepełnosprawnej

dokumentuje niepełnosprawność, potwierdzając podstawę do korzystania z ulg i uprawnień.

Uwaga: Powiatowy zespół wystawia legitymację wyłącznie na podstawie wydanego przez siebie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Orzeczenia organów orzecznictwa rentowego (ZUS, KRUS, MON, MSWiA) nie stanowią podstawy do wydania przedmiotowych legitymacji.

Ważne: Podstawą wydania każdej z legitymacji jest ostatnie prawomocne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Okres ważności legitymacji osoby niepełnosprawnej jest równoznaczny z datą ważności orzeczenia, jednak nie może przekraczać 5 lat.

3. Karta parkingowa

Karta parkingowa to dokument wydawany osobom o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnego poruszania się. Karta ta upoważnia do szeregu ulg przewidzianych w prawie o ruchu drogowym.

Wzory druków znajdują się na stronie internetowej MOPR oraz w siedzibie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności ul. Mickiewicza 3 w Suwałkach. Informacje pod numerem telefonu 87 563 21 80

Orzecznictwo rentowe prowadzą lekarze orzecznicy ZUS oraz komisje lekarskie ZUS. Oceniają zdolność do pracy i ich orzeczenia są podstawą do wypłaty świadczeń z ubezpieczenia społecznego, czyli rent oraz nadają uprawnienia do korzystania z różnych ulg. Przyznaje się orzeczenia o niezdolności do pracy (głównie służą do uzyskania renty).

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach , ul. Filipowska 20 tel. 87 5628970

1. Pomoc ze środków PFRON

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach jest realizatorem zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych finansowanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, którego środki przeznaczane są na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz ich zatrudnianie:

a) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – osoba niepełnosprawna posiada skierowanie na turnus od lekarza prowadzącego i spełnia kryterium dochodowe (to znaczy osiąga przeciętny miesięczny dochód w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczany za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku nieprzekraczający kwoty:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym
- 65 % przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej

Uwaga: Dofinansowanie pobytu opiekuna przysługuje osobie ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz osobie niepełnosprawnej do 16 lat.

b) dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze - są to między innymi: aparaty ortopedyczne, gorsety, protezy kończyn, obuwie ortopedyczne, kule, laski, wózki, materace przeciwoślizgowe, pasy przepuklinowe, aparaty słuchowe, sprzęt, cewniki, inhalatory, pieluchy i inne. Dofinansowanie przysługuje osobie niepełnosprawnej posiadającej zlecenie dotyczące zakupu sprzętu od lekarza prowadzącego, spełniającej kryterium dochodowe (patrz turnusy);

c) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych – przysługuje osobie niepełnosprawnej mającej trudności w poruszaniu się potwierdzone orzeczeniem i aktualnym zaświadczeniem lekarskim, **w komunikowaniu się i technicznych** - przysługuje osobie niepełnosprawnej napotykają bariery w komunikowaniu się oraz bariery techniczne, potwierdzone orzeczeniem i aktualnym zaświadczeniem lekarskim;

d) dofinansowanie w ramach programu „Aktywny samorząd” - jest skierowany przede wszystkim do indywidualnych osób niepełnosprawnych (moduł III programu dotyczy samorządów i organizacji pozarządowych). Jego celem głównym jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym oraz w dostępie do edukacji. **WAŻNE!** Adresatami programu są osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności (głównie znaczny i umiarkowany) oraz dzieci i młodzież z orzeczoną niepełnosprawnością. Każdy z modułów i obszarów programu ma szczegółowo określoną grupę adresatów:

Program składa się z 3 modułów:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową np.: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,

dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania, pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym,

Moduł III – szkolenia kadr samorządów oraz organizacji pozarządowych z zakresu problematyki niepełnosprawności.

Dofinansowanie następuje na wniosek zawierający uzasadnienie wskazujące na związek udzielenia dofinansowania z możliwością realizacji celów programu. Wniosek należy złożyć do samorządu powiatowego, który realizuje program na terenie samorządu powiatowego, właściwego dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy (MOPR w Suwałkach).

2. **Przewóz osób niepełnosprawnych** – zapewnienie maksimum niezależności osobom niepełnosprawnym w poruszaniu się głównie w obrębie miasta, umożliwia osobom na wózku (czy innym niepełnosprawnym mającym kłopoty z samodzielnym poruszaniem się) dotarcie do dowolnego punktu niezależnie od barier architektonicznych i komunikacyjnych. Priorytetem jest zapewnienie bezpłatnego dowozu dzieci niepełnosprawnych w związku realizacją obowiązku szkolnego. Zgłoszenia na przewóz przyjmuje **PGK w Suwałkach ul. Sejneńska 82, tel. 87 566 50 20**
3. **Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania**, są realizowane w miejscu zamieszkania w dni robocze, a zakres świadczonych usług wynika z zaświadczenia lekarskiego i ustaleń dokonywanych w trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego przez pracowników MOPR. Odpłatność za usługi opiekuńcze uzależniona jest od sytuacji materialnej wnioskodawcy.
4. **Domy pomocy społecznej** są placówkami świadczącymi usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, przeznaczone dla osób wymagających całodobowej opieki na skutek wieku, dolegliwości albo niepełnosprawności. Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Na terenie Miasta Suwałki funkcjonuje **Dom Pomocy Społecznej „Kalina” ul. Pułaskiego 66** dla osób przewlekle somatycznie chorych, który jest jednostką organizacyjną o zasięgu ponadlokalnym podległą miastu Suwałki.
5. **Dom Dziennego Pobytu „Kalinka”**- W Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach powstał Dzienny Dom Pobytu przeznaczony dla seniorów naszego miasta, którzy z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Dom przeznaczony jest dla 15 uczestników, funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00 – 17.00 i realizuje następujące usługi:
 - zapewnia dzienną opiekę
 - dwa posiłki, w tym jeden gorący w formie obiadu
 - terapię zajęciową
 - zajęcia ogólnosprawniające
 - dostęp do kultury i rekreacjiInstytucją kierującą do DDP jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach.
6. **Środowiskowe domy samopomocy** - zadaniem środowiskowych domów samopomocy jest

budowanie sieci oparcia społecznego, przygotowanie do życia w społeczeństwie i funkcjonowania w środowisku osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. Na terenie Miasta Suwałki funkcjonują dwa takie domy. **Jeden ŚDS mieści się przy ul. Filipowskiej 20**, przeznaczony dla 35 uczestników przewlekle chorych psychicznie, upośledzonych umysłowo i wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych. **Drugi jest prowadzony przez Stowarzyszenie „Aktywni Tak Samo” w Suwałkach przy ul. Wojska Polskiego 9**, przeznaczony dla 31 uczestników upośledzonych umysłowo. Na swojej bazie lokalowej stowarzyszenie utworzyło trzy mieszkania treningowe przygotowujące osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępujące pobyt w placówce instytucjonalnej. Instytucją kierującą do ŚDS jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

7. Inne świadczenia i pomoc osobom niepełnosprawnym, starszym i chorym udzielana przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach:

a) Pomoc udzielana w zakresie ustawy o pomocy społecznej.

- Zasiłki stałe
- Zasiłki okresowe
- Zasiłki celowe
- Pomoc w naturze (gorące posiłki z dowozem do miejsca zamieszkania, opał z dowozem)

Bieżących informacji udzielają pracownicy socjalni w dni robocze w godz. 7.30 -15.30 oraz w poniedziałki do godz. 17.00 w siedzibie MOPR ul. Filipowska 20, a także telefonicznie 87 562 89 70

b) Świadczenia udzielane w zakresie ustawy o świadczeniach rodzinnych

- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji
- zasiłek pielęgnacyjny
- świadczenie pielęgnacyjne
- zasiłek dla opiekuna
- specjalny zasiłek opiekuńczy

Wnioski do pobrania w siedzibie Ośrodka lub na stronie internetowej MOPR.

<http://mops.suwalki.pl/strona/>

8. W 2019 roku MOPR przystąpił do realizacji Programów Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej finansowanych z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych ma na celu wsparcie społeczne, zawodowe lub zdrowotne osób niepełnosprawnych.

„Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”

Celem Programu jest wsparcie w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych osób niepełnosprawnych w wieku do 75 roku życia z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jak również z orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji lub

orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji wydane na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

Korzystanie z w/w formy pomocy jest uwarunkowane kryterium dochodowym .

„Opieka wytchnieniowa” to drugi z programów (po usługach opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych) finansowanych ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia.

Celem głównym Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.
- 2) osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę, wymagają wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki nad tym osobami

Program realizowany jest przez:

- 1) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, ośrodka wsparcia, nie korzystających z innych form usług
- 2) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, jako rozszerzenie usług opiekuńczych, w ramach pobytu całodobowego

W roku 2019 ustalono limit 14 dni dla opieki wytchnieniowej w formie pobytu całodobowego oraz limit 240 godzin dla opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego.

Korzystanie z w/w form pomocy nie jest uwarunkowane kryterium dochodowym i jest nieodpłatne.

Ośrodek przyznaje opiekę wytchnieniową na wniosek członka rodziny lub opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę wydając decyzję administracyjną.

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2019 – 2020 jest trzecim programem Funduszu.

Program jest adresowany do osób niepełnosprawnych pełnoletnich posiadających

orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionych, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Usługi asystenta w szczególności mogą polegać na pomocy asystenta w:

- a) Wyjściu, powrocie oraz/lub dojazdach w wybrane przez uczestnika Programu miejsce (dom, praca, świątynie, placówki służby zdrowia lekarze, urzędy ,znajomi, rodzina, wydarzenia kulturalne, oświatowe itp.)
 - b) Wyjściu, powrocie oraz/lub dojazdach na rehabilitację i zajęcia terapeutyczne
 - c) Zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji,
 - d) Załatwianiu spraw urzędowych
 - e) Korzystaniu z dóbr kultury (muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy)
- Usługi asystenta mogą być realizowane przez 7 dni w tygodniu w godz. 7.00 – 22.00, limit godzin na 1 uczestnika Programu wynosi nie więcej niż 30 godzin miesięcznie.

Korzystanie z usług asystentów osobistych będzie co do zasady **bezpłatne**. Koszty realizacji usług asystenta (takie jak wynagrodzenie, ubezpieczenie i zakup biletów komunikacji publicznej) gminy i powiaty pokrywać będą ze środków przyznanych z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Koszt jednej godziny zegarowej wynagrodzenia z tytułu świadczenia usług asystenta nie powinien przekroczyć 30 zł.

Szczegółowych informacji na temat w/w programów udziela Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach ul. Filipowska 20, tel. 87 562 89 70, 87 562 89 77 lub 87 444 06 43

INNE UPRAWNIENIA

1. **Czas pracy** – zgodnie z obowiązującymi przepisami osoby niepełnosprawne zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, mogą pracować do 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo, nie mogą być zatrudniani w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych. Poza tym przysługuje tym osobom **dodatkowy urlop wypoczynkowy** w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym. Osoba zaliczona do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności ma także prawo do zwolnienia od pracy w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, nie częściej niż raz w roku. W myśl ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych łączny wymiar urlopu dodatkowego i zwolnienia od pracy w celu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym. Na podstawie art.134 Kodeksu pracy wszystkim pracownikom, których dobowy wymiar czasu pracy wynosi co najmniej 6 godzin, przysługuje prawo do przerwy w pracy trwającej co najmniej 15 minut. Osobie niepełnosprawnej – bez względu na dobowy wymiar czasu pracy – przysługuje ponadto prawo do dodatkowej przerwy w pracy w wymiarze 15 minut na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek. Czas obu wymienionych wyżej przerw jest wliczany do czasu pracy.
2. W **Urzędzie Skarbowym w Suwałkach** osoby, które trwale lub okresowo doświadczają trudności w komunikowaniu się są uprawnieni do bezpłatnej pomocy tłumacza języka migowego z zachowaniem prawa swobodnego wyboru dogodnej dla siebie formy komunikowania się.
3. **Ulgi komunikacyjne** - osoby niepełnosprawne, które legitymują się dokumentem potwierdzającym znaczny stopień niepełnosprawności mogą skorzystać z ulgowych przejazdów środkami transportu publicznego (PKP, PKS) - osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (I grupą inwalidzką, orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji), posiadają – zgodnie z zasadami ogólnymi - uprawnienie do ulgi:

- a) 37% przy przejazdach pociągami pospieszными i ekspresowymi oraz przy przejazdach autobusami w komunikacji przyspieszonej i pośpiesznej (PKS) - na podstawie biletów jednorazowych;
 - b) 49% przy przejazdach pociągami osobowymi oraz przy przejazdach autobusami w komunikacji zwykłej (PKS) na podstawie biletów jednorazowych.
4. **Ulgi w abonamencie RTV** - osobami uprawnionymi do zwolnienia od opłat abonamentowych są m.in.:
- a) osoby, które ukończyły 75 rok życia,
 - b) osoby zaliczone do I grupy inwalidzkiej,
 - c) kombatanci będący inwalidami wojennymi lub wojskowymi,
 - d) osoby, które ukończyły 60 lat i mają prawo do emerytury, której wysokość nie przekracza miesięcznie kwoty 50% przeciętnego wynagrodzenia

Ważne: dokumentem potwierdzającym uzyskanie uprawnień do korzystania z bezpłatnego abonamentu RTV jest oryginał formularza zwolnienia z opłat za używanie odbiorników radiofonicznych/telewizyjnych, potwierdzony datownikiem urzędu pocztowego.

5. **Od 1 lipca 2018 r. obowiązuje ustawa wprowadzająca szczególne uprawnienia w dostępie do świadczeń opieki zdrowotnej, usług farmaceutycznych oraz wyrobów medycznych dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Co przewidują nowe przepisy**
- zniesione okresy użytkowania wyrobów medycznych,
 - korzystanie poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz zaopatrywanie się w aptecze bez kolejki,
 - korzystanie z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych bez skierowania,
 - zniesione zostają limity finansowania świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu rehabilitacji leczniczej.

Dane teleadresowe przydatne osobom niepełnosprawnym.

1. Urząd Miasta Suwałki ul. Mickiewicza 1 ; tel. (087) 562-80-00
<https://um.suwalki.pl/>
2. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach ul. Filipowska 20 ; tel. (087) 562-89-70 <http://mops.suwalki.pl/strona/>
3. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach ul. Mickiewicza 3 ; tel. (087) 563-21-80
4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach ul. Świerkowa 60 ; tel. (087) 565-92-80
<http://www.pcpr.suwalki.pl/>
5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w Suwałkach ul. 1 Maja 33; tel. 22 560 16 00
6. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej ul. Sejneńska 82; tel. 87 565 32 86

7. Powiatowy Urząd Pracy , ul. T. Kościuszki 71A, tel. 87 565 26 50
8. Straż Miejska ul. T. Noniewicza 71 A, tel. 986, 87 563 56 08
9. Numer alarmowy 112
10. Pogotowie ratunkowe 999
11. Straż pożarna 998
12. Policja 997
13. Pogotowie energetyczne 991
14. Pogotowie gazowe 992
15. Pogotowie ciepłownicze 993
16. Pogotowie wodociągowe 994

